

MINIMÁLNY ŠTANDARD PRE ŠPECIALIZAČNÝ ŠTUDIJNÝ PROGRAM V ŠPECIALIZAČNOM ODBORE

PEDIATRIA

1. Charakteristika špecializačného odboru

Pediatrica je špecializačný odbor medicíny. Zaoberá sa v teórii a praxi problematikou zdravého a chorého dieťaťa od narodenia do 18. roku a ďalších 364 dní života. Zahŕňa teoretické vedomosti a praktickú diagnostiku, diferenciálnu diagnostiku, liečbu a prevenciu chorôb detského veku, posudkovú a výskumnú činnosť, ktoré umožňujú kvalitnú všeobecnú a špecializovanú starostlivosť v pediatrii ambulantnou a ústavnou formou.

2. Dĺžka špecializačného štúdia

Špecializačné štúdium trvá najmenej 4 roky.

3. Požiadavky na zaradenie do špecializačného štúdia

Odborná spôsobilosť na výkon odborných pracovných činností v zdravotníckom povolání lekár.¹⁾

4. Obsah a rozsah špecializačného štúdia

A. Teoretické vedomosti

A.1 Pediatrický kmeň v trvaní 24 mesiacov

1. fyziologické vývinové procesy a ich variácie, základy anatomického a funkčného prenatálneho vývoja, zhodnotenie stavu a vývoja novorodenca a novorodeneckej adaptácie, preventívne skrínigové programy,
2. rast, fyziologický rast a fyzický vývoj v dojčenskom veku, detstve a adolescencii, varianty a vplyv genetických faktorov a faktorov prostredia, zmeny zloženia organizmu a anatomické zmeny závislé od veku, psychomotorický, kognitívny a sociálny vývin, reč, puberta, behaviorálne aspekty a sexualita, špecifiká fungovania rodiny, znaky jej dysfunkcie, možnosti pri ošetrovaní dieťaťa v rodine, správanie dieťaťa, jeho najčastejšie poruchy, citový vývoj a jeho možné poruchy,
3. intervenčné programy zodpovedajúce osobitným vývojovým potrebám detí, ktoré sa dopustili trestného činu sexuálnej povahy, fyzické a psychologické zotavenie, sociálna reintegrácia dieťaťa, spolupráca s príslušnými štátnymi orgánmi,

---

¹⁾ § 33 a 33a zákona č. 578/2004 Z. z. o poskytovateľoch zdravotnej starostlivosti, zdravotníckych pracovníkoch, stavovských organizáciách v zdravotníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a nariadenie vlády č. 296/2010 Z. z. o odbornej spôsobilosti na výkon zdravotníckeho povolania, spôsobe ďalšieho vzdelávania zdravotníckych pracovníkov, sústave špecializačných odborov a sústave certifikovaných pracovných činností v znení neskorších predpisov.

4. starostlivosť o zdravý vývin dieťaťa, jeho telesné funkcie, prostredie, spánok, špecifiká novorodenca, dieťa predčasne narodené s nízkou pôrodnou hmotnosťou, psychosociálna starostlivosť, akútne a chronicky choré dieťa, identifikácia rizík vývinových ťažkostí a odchýlky vo vývine dieťaťa,
5. fyziológia výživy a kŕmenia, nutričné požiadavky a odporúčania, výživa detí a adolescentov, zloženie stravy pri akútnych a chronických chorobách,
6. preventívna a sociálna pediatria, detská psychológia, imunizácia, hygienická problematika zdravých a chorých detí a adolescentov, faktory sociálneho prostredia, problematika marginalizovaných rómskych komún, epidemiológia regiónu, programy zdravia, náhle úmrtia dojčiat, otravy a úrazy, včasné poznanie porúch vývoja a závažných chorôb, prevencia nehôd a otráv, hospitalizované dieťa, interdisciplinárna tímová práca, znečistenie prostredia,
7. vedenie odbornej dokumentácie, kontrola kvality práce, ekonomika zdravotníctva, sebakritika, manažment tímovej práce,
8. základné pediatrické diagnostické a terapeutické postupy, zahŕňajúce anamnézu, fyzikálne vyšetrenie, laboratórne metódy a zobrazovacie metódy, diferenciálnu diagnostiku v oblastiach zvládania: urgentných stavov, neonatologickej problematiky, vrodenej vývojových chýb, porúch výživy, malabsorpcií, chorôb pečene, chorôb dýchacích orgánov, vrátane cystickej fibrózy, bronchiálnej hyperreaktivity, spánkovej medicíny detí, vrodenej a získanej chorôb srdca a ciev, imunodeficiencií, imunopatologických reakcií, alergií, atopie, reumatických ochorení, chorôb krvi, vrátane anémií, porúch hemokoagulácie, genetických ochorení, malformačných syndrómov, malígnych a benígnych nádorov, chorôb urogenitálneho systému, sexuálne prenosných chorôb, ochorení nervového systému, ochorení svalov, kostí a kĺbov, ochorení endokrinných žliaz, vrátane diabetes mellitus, porúch rastu, dedičných metabolických porúch, infekčných ochorení, parazitárnych chorôb, zápalových a nezápalových kožných chorôb, základy rehabilitačnej liečby, pre-, peri-, a post chirurgickej starostlivosti, psychologických, psychosomatických porúch, porúch správania, dorastového lekárstva, vrátane problematiky dospievania, sexuality, posudkovej činnosti a indikácií a interpretácií konziliárnych vyšetrení.

Súčasťou vzdelávania v rámci pediatrického kmeňa je aj účasť, najmenej 1 krát ročne, na niektorom z celoslovenských odborných pediatrických podujatí (kreditovaných ARS CME).

A.2 Vzdelávanie v odbore pediatria v trvaní 24 mesiacov

1. fyziologické vývinové procesy a ich variácie, základy anatomického a funkčného prenatalného vývoja, zhodnotenie stavu a vývoja novorodenca a novorodeneckej adaptácie, preventívne skriningové programy,
2. rast, fyziologický rast a fyzický vývoj v dojčenskom veku, detstve a adolescencii, varianty a vplyv genetických faktorov a faktorov prostredia, zmeny zloženia organizmu a anatomické zmeny závislé od veku, psychomotorický, kognitívny a sociálny vývin, reč, puberta, behaviorálne aspekty a sexualita, špecifiká fungovania rodiny, znaky jej dysfunkcie, možnosti pri ošetrovaní dieťaťa v rodine, správanie dieťaťa, jeho najčastejšie poruchy, citový vývoj a jeho možné poruchy,

3. intervenčné programy zodpovedajúce osobitným vývojovým potrebám detí a adolescentov, ktoré sa dopustili trestného činu sexuálnej povahy, fyzické a psychologické zotavenie, sociálna reintegrácia dieťaťa, spolupráca s príslušnými štátnymi orgánmi,
4. starostlivosť o zdravý vývin dieťaťa, jeho telesné funkcie, prostredie, spánok, špecifiká novorodenca, dieťa predčasne narodené s nízkou pôrodnou hmotnosťou, psychosociálna starostlivosť, akútne a chronicky choré dieťa, identifikácia rizík vývinových ťažkostí a odchýlky vo vývine dieťaťa,
5. fyziológia výživy a kŕmenia, nutričné požiadavky a odporúčania, výživa detí a adolescentov, zloženie stravy pri akútnych a chronických chorobách,
6. preventívna a sociálna pediatria, detská psychológia, imunizácia, hygienická problematika zdravých a chorých detí, faktory sociálneho prostredia, problematika marginalizovaných rómskych komún, epidemiológia regiónu, programy zdravia, náhle úmrtia dojčiat, otravy a úrazy, včasné poznanie porúch vývoja a závažných chorôb, prevencia nehôd a otráv, hospitalizované dieťa, interdisciplinárna tímová práca, znečistenie prostredia, špecifiká profesionálnej komunikácie s detským a adolescentným pacientom a jeho zákonným zástupcom, princípy dialógu v špeciálnych situáciách,
7. vedenie odbornej dokumentácie, kontrola kvality práce, ekonomika zdravotníctva, sebakritika, manažment tímovej práce,
8. základné pediatrické diagnostické a terapeutické postupy, zahŕňajúce anamnézu, fyzikálne vyšetrenie, laboratórne metódy a zobrazovacie metódy, diferenciálnu diagnostiku v oblastiach zvládania: urgentných stavov, neonatologickej problematiky, vrodených vývojových chýb, porúch výživy, malabsorpcií, chorôb pečene, chorôb dýchacích orgánov, vrátane cystickej fibrózy, bronchiálnej hyperreaktivity, spánkovej medicíny detí, vrodených a získaných chorôb srdca a ciev, imunodeficiencií, imunopatologických reakcií, alergií, atopie, reumatických ochorení, chorôb krvi, vrátane anémií, porúch hemokoagulácie, genetických ochorení, malformačných syndrómov, maligných a benígnych nádorov, chorôb urogenitálneho systému, sexuálne prenosných chorôb, ochorení nervového systému, ochorení svalov, kostí a kĺbov, ochorení endokrinných žliaz, vrátane diabetes mellitus, porúch rastu, dedičných metabolických porúch, infekčných ochorení, parazitárnych chorôb, zápalových a nezápalových kožných chorôb, pre-, peri-, a post chirurgickej starostlivosti, základy rehabilitačnej liečby, športovej medicíny, psychologických, psychosomatických porúch, porúch správania, dorastového lekárstva, vrátane problematiky dospelovania, sexuality, posudkovej činnosti a indikácií a interpretácii konziliárnych vyšetrení,
9. vedomosti v príbuzných špecializačných odboroch:
  - detská chirurgia,
  - ortopédia,
  - pediatrická gynekológia,
  - ORL,
  - zubné lekárstvo,
  - oftalmológia,
  - detská psychiatria,
  - dermatovenerológia.

Teoretická časť špecializačného štúdia sa realizuje v štyroch kurzoch v celkovej dĺžke 80 hodín (možnosť absolvovania aj on-line formou). Súčasťou teoretickej časti je jeden kurz v dĺžke 10 hodín, zameraný najmä na problematiku ambulantnej praxe všeobecného lekára pre deti a dorast

A.3 Špecifické témy

1. identifikácia násilia páchaného na dieťaťi vo všetkých jeho formách, vrátane sexuálneho zneužívania dieťaťa a sexuálneho vykorisťovania dieťaťa, spolupráca s príslušnými štátnymi orgánmi,
2. problematika marginalizovaných rómskych komunít,
3. identifikácia rizík vývinových ťažkostí a odchýlky vo vývine dieťaťa.

Ak účastník špecializačného štúdia témy uvedené v časti A.3 absolvoval v rámci iného špecializačného študijného programu alebo certifikačného študijného programu, nemusí ich opakovane absolvovať.

A.4 Všeobecné témy

1. zdravotnícka legislatíva,
2. zdravotnícka etika,
3. systém verejného zdravotného poistenia,
4. systém sociálneho zabezpečenia a lekárska posudková činnosť,
5. práva pacienta, vrátane práv osôb so zdravotným postihnutím.

Ak účastník špecializačného štúdia témy uvedené v časti A.4 absolvoval v rámci iného špecializačného študijného programu nemusí ich opakovane absolvovať.

B. Praktické zručnosti

B.1 Pediatrický kmeň v trvaní 24 mesiacov

B.1.1 Počet zdravotných výkonov

Zdravotný výkon	Počet	
	asistencia	samostatne
ošetrovanie detského pacienta na lôžkovom oddelení	-	300
vyšetrenie dieťaťa na ambulancii – anamnéza, fyzikálne vyšetrenie, laboratórne vyšetrenia, diferenciálna diagnostika a liečba	-	60
odber krvi u detského pacienta	-	100
zavedenie infúzie detskému pacientovi	-	100
plánovanie a rozpis infúznej liečby	-	100
transfúzia krvi	4	4
zavedenie žalúdočnej sondy	4	3
odber moču, vrátane cievkovania	10	10
odber biologického materiálu na mikrobiologické vyšetrenie	10	20
vyšetrenie per rectum	5	5
lumbálna punkcia	2	2
otoskopia	10	40
KPCR (možnosť realizovania časti výkonov aj na simulátore)	4	3

hodnotenie pubertálneho vývinu podľa Tannera	-	30
vyšetrenie dieťaťa na ambulantnej pohotovostnej službe	5 služieb	-
vyšetrenie dieťaťa na ústavnej pohotovostnej službe pre deti a dospelých	-	50
ošetrenie krčových stavov u detí	5	5
ošetrenie rán (sutúra nekomplikovanej rany)	30 (5)	20 (5)
hodnotenie rastu a hodnotenie psychomotorického vývoja	-	120
hodnotenie rádiogramov (hrudník, skelet, natívna snímka brucha, lebka)	50	100
očkovanie	50	25
zostavenie diéty pri jednotlivých ochoreniach	-	30

Účastník sa počas pediatrického kmeňa zúčastňuje, prípadne asistuje pri nasledovných zdravotných výkonoch:

1. diagnosticko-terapeutické výkony: cystografia, punkcia (pleurálna, abdominálna a subdurálna), intubácia, bronchoskopia, gastrofibroskopia, kolonoskopia, rektoskopia, vyšetrenie očného pozadia, perimetria, kožné testy, bronchomotorické testy, kanylácia centrálnej žily,
2. zobrazovacie metódy: USG, echokardiografia, Dopplerovská sonografia, CT, MR, rádioizotopové vyšetrenia,
3. princípy laboratórných a genetických vyšetrení, ich indikácia a interpretácia.

B.1.2 Rozsah povinnej odbornej zdravotníckej praxe

Pracovisko	Dĺžka
jednotka intenzívnej starostlivosti oddelenia pediatrie vo výučbovom pracovisku vzdelávacej ustanovizne alebo oddelenie pediatickej intenzívnej medicíny vo výučbovom pracovisku vzdelávacej ustanovizne	2 mesiace
oddelenie dojčiat, z toho: <ul style="list-style-type: none"> • výučbové pracovisko vzdelávacej ustanovizne 	3 mesiace, z toho: 1 mesiac
oddelenie batoliat a menších detí, z toho: <ul style="list-style-type: none"> • výučbové pracovisko vzdelávacej ustanovizne 	3 mesiace, z toho: 1 mesiac
oddelenie detí školského veku a dospelých, z toho: <ul style="list-style-type: none"> • výučbové pracovisko vzdelávacej ustanovizne 	3 mesiace, z toho: 1 mesiac
detský urgentný príjem alebo detská príjmová ambulancia	2 mesiace
detské anesteziologicko-resuscitačné oddelenie vzdelávacej ustanovizne	1 mesiac
neonatologické pracovisko – oddelenie fyziologických novorodencov	1 mesiac
oddelenie detskej chirurgie alebo ambulancia detskej chirurgie vzdelávacej ustanovizne	1 mesiac
pracovisko detskej onkológie	1 mesiac
oddelenie a ambulancia ORL	1 mesiac
oddelenie detskej neurológie, ambulancia pediatickej neurológie alebo oddelenie neurológie	1 mesiac
rádiologické pracovisko so zameraním na pediatriu	1 mesiac

infektologické oddelenie so zameraním na pediatriu	1 mesiac
všeobecná ambulancia pre deti a dorast	3 mesiace

Pediatrický kmeň sa ukončí písomným testom a ústnym pohovorom.

B.2 Vzdelávanie v odbore pediatria v trvaní 24 mesiacov

B.2.1 Počet zdravotných výkonov

Zdravotný výkon	Počet	
	asistencia	samostatne
ošetrovanie detského pacienta na lôžkovom oddelení	-	200
vyšetrenie dieťaťa na ambulancii – anamnéza, fyzikálne vyšetrenie, laboratórne vyšetrenia, diferenciálna diagnostika a liečba	-	40
odber krvi u detí	-	100
zavedenie infúzie detskému pacientovi	-	50
plánovanie a rozpis infúznej liečby	-	50
transfúzia krvi	1	2
zavedenie žalúdočnej sondy	-	3
odber moču, vrátane cievkovania	5	5
odber biologického materiálu na mikrobiologické vyšetrenie	-	20
vyšetrenie per rectum	5	5
lumbálna punkcia	-	2
KPCR (možnosť realizovania časti výkonov aj na simulátore)	3	1
hodnotenie pubertálneho vývinu podľa Tannera	-	20
vyšetrenie dieťaťa na ambulantnej pohotovostnej službe	7 služieb	-
vyšetrenie dieťaťa na ústavnej pohotovostnej službe pre deti a dorast	-	50
ošetrovanie krčových stavov u detí	5	5
hodnotenie rastu a hodnotenie psychomotorického vývoja	-	30
hodnotenie rádiogramov (hrudník, skelet, natívna snímka brucha, lebka)	30	30
zostavenie diéty pri jednotlivých ochoreniach	-	20

Účastník sa počas špecializačného štúdia zúčastňuje, prípadne asistuje pri nasledovných zdravotných výkonoch:

1. diagnosticko-terapeutické výkony: cystografia, punkcia (pleurálna, abdominálna a subdurálna), intubácia, bronchoskopia, gastrofibroskopia, kolonoskopia, rektoskopia, vyšetrenie očného pozadia, perimetria, kožné testy, bronchomotorické testy, kanylácia centrálnej žily,
2. zobrazovacie metódy: USG, echokardiografia, Dopplerovská sonografia, CT, MR, rádioizotopové vyšetrenia,
3. princípy laboratórných a genetických vyšetrení, ich indikácia a interpretácia.

B.2.2 Rozsah povinnej odbornej zdravotnickej praxe

Pracovisko	Dĺžka
neonatologické pracovisko - pracovisko patologických novorodencov vzdelávacej ustanovizne	1 mesiac
oddelenie alebo ambulancia detskej neurologie	1 mesiac
oddelenie dermatovenerológie	1 mesiac
zariadenie spoločných vyšetrovacích a liečebných zložiek, z toho: <ul style="list-style-type: none"> • laboratórium hematológie a transfúziológie • laboratórium klinickej biochémie	1 mesiac, z toho: 2 týždne 2 týždne
pracovisko detskej psychiatrie	1 mesiac
psychologické pracovisko so zameraním na detský a dospelý vek	1 mesiac
oddelenie klinickej pediatrie	5 mesiacov
všeobecná ambulancia pre deti a dospelých	1 mesiac
Flexibilná časť: <ul style="list-style-type: none"> • klinická a ambulantná prax v pediatrickej kardiológii • klinická a ambulantná prax v pediatrickej neuroológii • neonatologické pracovisko úrovne Jednotka intenzívnej a resuscitačnej starostlivosti o novorodencov alebo Jednotka vysokošpecializovanej starostlivosti o novorodencov • klinická a ambulantná prax v pediatrickej pneumológii a fizeológii • klinická a ambulantná prax v pediatrickej gastroenterológii, hepatológii a výžive • klinická a ambulantná prax v pediatrickej hematológii a onkológii • klinická a ambulantná prax v pediatrickej endokrinológii, diabetológii a vrodených poruchách metabolizmu • klinická a ambulantná prax v pediatrickej reumatológii • klinická a ambulantná prax v pediatrickej nefrológii • klinická prax v pediatrickej intenzívnej medicíne a anestéziológii • klinická a ambulantná prax v infektológii • ambulantná prax v klinickej imunológii a alergológii Uvedená odborná zdravotnícka prax v trvaní 12 mesiacov je flexibilnou časťou špecializačného štúdia a možno ju ľubovoľne kombinovať po dohode s odborným garantom.	12 mesiacov

C. Návnik techník komunikácie

1. osobnostné predpoklady efektívnej komunikácie,
2. verbálna a neverbálna komunikácia,
3. asertívne zvládanie konfliktov a náročných komunikačných partnerov, vrátane osôb so zdravotným znevýhodnením, marginalizovaných rómskych komunít, ľudí bez domova, utečencov, migrantov a iných zraniteľných skupín, s ohľadom na ich špecifické potreby v komunikácii.

Ak účastník špecializačného štúdia témy uvedené v časti C absolvoval v rámci iného špecializačného študijného programu alebo certifikačného študijného programu, v období kratšom ako 10 rokov, nemusí ich opakovane absolvovať.

Účastník vzdelávania môže začať realizovať odbornú zdravotnícku prax uvedenú v časti B.2 najskôr po absolvovaní vzdelávania uvedeného v časti B.1 (t. j. po absolvovaní pediatrického kmeňa).

5. Ukončenie špecializačného štúdia

Špecializačné štúdium sa ukončí špecializačnou skúškou pred skúšobnou komisiou, ktorej súčasťou je obhajoba písomnej práce.

6. Výstupné vedomosti a zručnosti

A. Po absolvovaní pediatrického kmeňa

1. spôsobilosť samostatnej práce na lôžkovom oddelení,
2. ovládať základné diagnostické a liečebné postupy pri chorobách v detskom veku,
3. zvládnuť naliehavé situácie v pediatrii, vrátane KPCR,
4. vykonávať ústavné pohotovostné služby na lôžkovom oddelení, na oddelení urgentného príjmu pod dohľadom pediatra,
5. samostatne interpretovať výsledky laboratórných a pomocných vyšetrení v pediatrii, poznať indikácie a interpretácie konziliárnych vyšetrení.

B. Po absolvovaní špecializačného štúdia

1. sledovať správny rast a vývoj dieťaťa v podmienkach ambulantnej a klinickej praxe, aplikovať preventívne opatrenia,
2. vykonávať komplexné vyšetrenie na diferenciálnu diagnostiku ochorení celého detského veku v podmienkach ambulantnej aj klinickej praxe,
3. realizovať konziliárnu pediatrickú činnosť pre ostatné odbory medicíny vrátane chirurgických,
4. poznať indikácie a kontraindikácie neinvazívnych a invazívnych diagnostických a terapeutických postupov v podmienkach ambulantnej aj klinickej praxe,
5. vyhodnotiť výsledky indikovaných vyšetrení a navrhovať diagnostické a terapeutické postupy pri pediatrických ochoreniach,
6. vedieť indikovať a monitorovať liečbu chorôb detského veku,
7. samostatne vykonávať ústavné pohotovostné služby na lôžkovom oddelení, na oddelení urgentného príjmu a v ambulantnej pohotovostnej službe,
8. odborne komunikovať a spolupracovať s pediatrom špecialistom,
9. spolupracovať s príslušnými orgánmi v oblasti preventívnej a sociálnej pediatrie, vrátane problematiky detí zo sociálne znevýhodneného a málo podnetného prostredia.